

Sociologija hrvatskog društva

1

POLITIČKA PROFILACIJA

2023./2024.

Izv. prof. dr. sc. Ivan Balabanić

Litaratura za ispit

Današnja prezentacija

Prikaz knjige Slavena Ravlića, Svjetovi ideologije: Uvod u
političke ideologije (Marija Geiger Zeman:
<https://hrcak.srce.hr/file/155138>)

Što je politička profilacija

Politička profilacija se odnosi na proces analize i kategorizacije pojedinaca ili grupa na temelju njihovih političkih stavova, uvjerenja, ili ponašanja. Ovaj proces uključuje prikupljanje, obradu i analizu podataka kako bi se stvorila detaljna slika političkih sklonosti osoba.

Praktičnost političke profilacije

1. Izborne kampanje: Jedna od najčešćih upotreba političke profilacije je u kontekstu izbornih kampanja. Političke stranke i kandidati koriste profilaciju kako bi identificirali i ciljali potencijalne birače s personaliziranim porukama, obećanjima ili političkim stajalištima.

2. Analiza javnom mnijenja: Politička profilacija se koristi i za analizu trendova u javnom mnijenju. Ovo može uključivati praćenje kako se stavovi mijenjaju tijekom vremena, identificiranje ključnih pitanja za određene demografske skupine, ili razumijevanje uzoraka glasanja.

3. Ciljano oglašavanje: Uz napredak digitalnih tehnologija, politička profilacija je postala ključna u ciljanom oglašavanju. Na temelju profilacijskih podataka, političke poruke se prilagođavaju kako bi se maksimizirao utjecaj na određene segmente birača

Problem etike i privatnosti

Suvremene tehnike političke profilacije na društvenim mrežama predmet su rasprava u EU:

Primjer:

<https://apoliticni.hr/europska-unija-upravo-je-zabranila-beheviorno-oglasavanje-na-facebooku-i-instagramu/>

<https://zimo.dnevnik.hr/clanak/europski-parlament-zeli-zabraniti-profiliranje-za-politicke-i-izborne-svrhe---535869.html>

Skandal s Cambridge Analyticom

Jedan od najpoznatijih primjera i povod za rasprave je slučaj poduzeća Cambridge Analytics (<https://zimo.dnevnik.hr/clanak/zbog-cambridge-analytice-maksimalna-kazna-za-facebook---535782.html>)

Skandal s Cambridge Analyticom odnosi se na događaj iz 2018. godine kada je otkriveno da je britanska konzultantska tvrtka Cambridge Analytica nepravilno prikupljala osobne podatke milijuna korisnika Facebooka bez njihovog znanja ili pristanka. Koristili su ove podatke za izradu sofisticiranih političkih reklama tijekom izbornih kampanja, uključujući američke predsjedničke izbore 2016. godine. (neki od poznatijih korisnika: Trump, Brexit).

1. Prikupljanje podataka: Cambridge Analytica je dobila pristup podacima koristeći aplikaciju za kvizove na Facebooku, koja je, pod izgovorom zabave, prikupila informacije ne samo od korisnika koji su preuzeli aplikaciju, već i od njihovih Facebook prijatelja (BIG FIVE (OCEAN) model - Otvorenost prema iskustvima (Openness to Experience), Savjesnost (Conscientiousness), Ekstraverzija (Extraversion), Prijatnost (Agreeableness), Neuroticizam (Neuroticism))

2. Ciljano oglašavanje: Prikupljeni podaci su iskorišteni za stvaranje detaljnih psihografskih profila korisnika, koji su zatim korišteni za razvoj ciljanih političkih kampanja s ciljem utjecaja na biračko ponašanje.

Političke ideologije

Za više knjiga:

<https://katalog.kgz.hr/pagesresults/bibliografskiZapis.aspx?¤tPage=1&searchById=1&sort=0&spid0=1&spv0=ideologije&xm0=1&selectedId=475000197>

Za ispit: prezentacija i prikaz knjige.

Politička ideologija je sustav vjerovanja ili set ideja koje usmjeravaju pojedinca ili grupu u njihovom razumijevanju politike, gospodarskih pitanja, društvenih odnosa i društvene organizacije. Ideologije uključuju različite poglede na idealno uređenje društva i često sadrže ideje o tome kako bi se to trebalo postići.

Značajke političke ideologije

- Sustav vrijednosti: Ideologija obično uključuje određeni skup moralnih, etičkih ili kulturnih vjerovanja koja su temeljna za političke stavove i politike.
- Gospodarska i društvena uređenja: Ideologije često imaju specifične ideje o tome kako bi gospodarstvo i društvo trebali biti organizirani, uključujući stavove o vlasništvu, tržišnoj ekonomiji, ulozi države i socijalnoj pravdi.
- Politička i socijalna pitanja: Ideologije mogu oblikovati stavove prema različitim političkim i društvenim pitanjima, kao što su imigracija, obrazovanje, zdravstvena zaštita, i okoliš.
- Vizija idealnog društva: Svaka ideologija ima svoju viziju idealnog društva i putova kojima se može postići to idealno stanje

Političke ideologije: Socijalizam, liberalizam, konzervatizam, feminizam, ekologizam, anarhizam, nacionalsocijalizam, fašizam, religijski fundamentalizam.

Socijalizam

Socijalizam je politička i ekonomska ideologija koja teži ka stvaranju društva u kojem proizvodnja, distribucija i razmjena bogatstva kontroliraju zajednica kao cjelina, često kroz različite oblike državnog vlasništva ili kolektivne kontrole nad sredstvima proizvodnje. Nastao je u 19. stoljeću kao odgovor na industrijsku revoluciju i nejednakosti koje su proizlazile iz kapitalizma.

Razlika između socijalizma i komunizma:

Socijalizam često se vidi kao faza ili put ka komunizmu. Socijalizam može uključivati neke elemente tržišne ekonomije i privatnog vlasništva, uz snažnu ulogu države u reguliranju i usmjeravanju ekonomije prema socijalnoj jednakosti.

Komunizam, prema klasičnoj Marxičkoj teoriji, predstavlja krajnji cilj razvoja društva, gdje nestaje klasna podjela, država kao institucija postaje nepotrebna, a sredstva proizvodnje su u potpunosti u zajedničkom vlasništvu. Komunizam teži ka stvaranju društva u kojem individualne potrebe i interesi su potpuno usklađeni s kolektivnim.

Socijalizam često zadržava neke elemente kapitalizma i državne strukture, komunizam teži potpunom ukidanju klasa i državnih aparata. Oba sistema teže ka smanjenju nejednakosti, ali se razlikuju u metodama i krajnjim ciljevima (prema ciljevima socijalizam se češće oslanja na uobičajene političke metode (izbore), a komunizam na revoluciju – također, komunizam teži ukidanju države (kolektivno djelovanje i samoupravljanje), resursi zajednički i jednako distribuirani, nema tržišnih aktivnosti, nema novaca nego razmjene resursa / socijalizam – snažna uključenost države u stvaranje socijalne pravde i ekonomske ravnoteže)

Liberalizam

Liberalizam je politička i filozofska ideologija koja naglašava važnost individualnih sloboda, demokratskog upravljanja, vladavine prava i tržišne ekonomije. Nastao je u Europi tijekom prosvjetiteljstva, a njegovi korijeni sežu u 17. i 18. stoljeće, kao odgovor na autoritarne vladare i tradicionalne hijerarhije.

Liberalizam

- Individualne slobode: Liberalizam stavlja veliki naglasak na individualna prava i slobode, uključujući slobodu govora, slobodu vjere, pravo na privatnost i druge građanske slobode.
- Demokracija: zagovara predstavničku demokraciju, gdje vlada služi volji naroda, a odluke se donose kroz demokratske procese.
- Vladavina prava: Naglašava važnost pravne države, gdje su zakoni jednako primjenjivi na sve građane, uključujući vladajuće.
- Tržišna ekonomija: Podupire tržišnu ekonomiju i slobodno poduzetništvo kao sredstva za postizanje ekonomskog rasta i prosperiteta. To uključuje podršku za privatno vlasništvo, slobodnu trgovinu i minimalnu državnu intervenciju u gospodarstvu.

Socijalni liberalizam => moderniji oblik liberalizama. Priznaje ulogu države u adresiranju socijalnih nejednakosti i pružanju socijalnih usluga kao što su obrazovanje i zdravstvena zaštita, unutar okvira liberalnih načela.

Konzervativizam

Konzervativizam je politička i društvena ideologija koja naglašava važnost tradicija, socijalnog reda, i očuvanja postojećih društvenih institucija. Konzervativizam se razvijao kao odgovor na promjene koje su prouzročili liberalizam i prosvjetiteljstvo, a posebno se istaknuo tijekom 19. stoljeća.

Konzervativizam

- Važnost tradicije: konzervativizam naglašava tradiciju i povijesno naslijeđe, smatrajući da su dugotrajne društvene prakse i institucije važne za društvenu stabilnost i kontinuitet.
- Očuvanje socijalnog reda: Naglašava važnost socijalnog reda i hijerarhije. Konzervativci vjeruju da je struktura i red ključni za funkcioniranje društva.
- Skeptičnost prema brzim promjenama: Općenito su skeptični prema brzim i radikalnim društvenim promjenama. Naglasak je na evolucijskim, postupnim promjenama koje ne narušavaju osnovni društveni poredak.
- Individualna odgovornost: Naglašava važnost osobne odgovornosti i samopomoći, često s manje naglaska na državnim intervencijama za rješavanje društvenih problema.
- Obrana nacionalnih interesa: Konzervativci često postavljaju snažan naglasak na nacionalni suverenitet i obranu nacionalnih interesa, uključujući kontrolu imigracije i očuvanje nacionalnog identiteta.
- Ekonomski konzervativizam: U ekonomiji, konzervativizam može podupirati slobodno tržište, ali s većim naglaskom na stabilnost i očuvanje tradicionalnih industrija nego na tržišnu inovaciju.

Konzervatizam

Konzervatizam se često razlikuje od društva do društva (u skladu s drugačijim vrijednostima).

Postoji niz podstruja unutar konzervativizma, uključujući socijalni konzervativizam, koji se više fokusira na moralna i religijska pitanja, i fiskalni konzervativizam, koji se više usredotočuje na smanjenje državnih troškova i poreza (Hrvatska vlada od siječnja do listopada 2016. – Tim Orešković – svojevrsna suradnja liberala i konzervativaca > fiksarne teme i slobodno tržište)

Druge ideologije

Feminizam, ekologizam, anarhizam, nacionalsocijalizam, fašizam, religijski fundamentalizam.